

Eiropas Savienības Ilgtspējīgas attīstības Omnibus priekšlikumi. Koncentrēts ierosinājumu pārskats.

Avots: Sorainen. Autores: Vitalija Impolevičienė, Elina Lumiste, Agita Sprūde

Eiropas Komisija jau 2025. gada 26. februārī paziņoja par priekšlikumu kopumu, kura mērķis ir vienkāršot ES noteikumus, kas saistīti ar ilgtspējas ziņošanu (CSRD) un uzticamības pārbaudi (CS3D). Saskaņā ar paziņojumu šīs iniciatīvas mērķis ir samazināt regulatīvo slogu uzņēmumiem un uzlabot Eiropas Savienības (ES) konkurētspēju pasaulē.

Tālāk šajā pārskatā tiks aplūkoti galvenie punkti, kas attiecas uz uzņēmējdarbību, kā arī gaidāmie turpmākie soļi.

Kādas izmaiņas Komisija ir ierosinājusi kā daļu no Ilgtspējas visaptverošās tiesību aktu paketes?

Paketē ir iekļauti tā sauktie **Omnibus I** ([COM/2025/80 galīgā redakcija](#)) un **Omnibus II** ([COM/2025/81 galīgā redakcija](#)) priekšlikumi. Omnibus I ietver šādus galvenos punktus:

1. Priekšlikums direktīvai par dažu termiņu atlikšanu, proti:
 - **CSRD ziņojumu iesniegšanas termiņu** atlikšana par **diviem gadiem** tā sauktajiem “2. viļņa” un “3. viļņa” uzņēmumiem. Tādējādi lieli uzņēmumi, kuriem par 2025. gadu ilgtspējības informāciju bija jāziņo 2026. gadā, var sagaidīt termiņa atlikšanu un pienākumu publicēt pirmos ziņojumus par 2027. gadu 2028. gadā.
 - **CS3D transponēšanas termiņa** atlikšana **par vienu gadu** - no 2027. līdz 2028. gadam.
2. Cits priekšlikums **direktīvai, ar ko groza CSRD un CS3D** (citi grozījumi, kas neattiecas uz īstenošanas termiņiem).
3. Priekšlikums **regulai, ar ko groza oglekļa robežkontroles mehānismu.**

Omnibus II ir priekšlikums regulai, ar ko groza *InvestEU* regulu.

Kādi būs nākamie soļi?

Tiesību aktu priekšlikumi tiks iesniegti Eiropas Parlamentam un Padomei izskatīšanai un pieņemšanai. Izmaiņas stāsies spēkā pēc tam, kad ES likumdevēji būs panākuši vienošanos par priekšlikumiem, un pēc publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Turklāt saskaņotās izmaiņas būs jātransponē valstu tiesību aktos. Komisija aicināja Eiropas Parlamentu un Padomi piešķirt prioritāti Omnibus tiesību aktu kopumiem, jo īpaši priekšlikumam, ar ko atliek dažas informācijas atklāšanas prasības saskaņā ar CSRD un transponēšanas termiņu saskaņā ar CS3D.

Praksē tas nozīmē, ka, visticamāk, var sagaidīt piemērošanas termiņa atlikšanu **spēkā esošajiem noteikumiem, kas attiecas uz uzņēmumiem, uz kuriem attiecās CSRD darbības joma un kuriem bija jāziņo saskaņā ar CSRD par 2025. gada datiem 2026. gadā.**

Tālāk norisināsies diskusijas par to, kā grozīt to uzņēmumu darbības jomu, uz kuriem tas attiecas, ziņošanas un uzticamības pārbaudes noteikumus.

Attiecībā uz CS3D tas nozīmē, ka transponēšana valstu tiesību aktos, visticamāk, tiks atlikta.

Kādi ir ierosinātie CSRD vienkāršošanas pasākumi?

Ja priekšlikumi tiks pieņemti, CSRD ziņošanas prasības attieksies tikai uz lieliem uzņēmumiem, kuros ir vairāk nekā 1000 darbinieku un kuru apgrozījums pārsniedz 50 miljonus euro vai bilances kopsumma pārsniedz 25 miljonus euro. Tas atbilst 75 % samazinājumam no uzņēmumiem, uz kuriem attiecas darbības joma.

Komisija plāno pārskatīt ESRS, lai būtiski samazinātu datu punktu skaitu un precizētu neskaidros noteikumus sešu mēnešu laikā pēc tam, kad stāsies spēkā ierosinātie grozījumi CSRD ziņošanas sistēmā.

Saskaņā ar priekšlikumiem Komisija pieņems brīvprātīgu ziņošanas standartu uzņēmumiem, kas vairs neietilpst CSRD darbības jomā. Bankas un citi uzņēmumi, uz kuriem attiecas CSRD darbības joma, varētu pieprasīt no uzņēmumiem, kas ietilpst to vērtību ķēdēs, tikai šajā brīvprātīgajā standartā norādīto informāciju.

Tiek ierosināts atteikties arī no nozaru standartiem, lai mazinātu ziņošanas slogu.

Tiek ierosināts arī atcelt iespēju pāriet no ierobežotas ticamības prasības uz pamatotas ticamības prasību attiecībā uz ilgtspējības ziņojumiem.

Kādi ir ierosinātie CS3D vienkāršojumi?

Papildus prasību atlikšanai tiek ievērojami vienkāršotas vispārējās ilgtspējības uzticamības pārbaudes prasības un mīkstinātas sekas par to neievērošanu:

- Uzņēmumi ir atbrīvoti no pienākuma sistemātiski veikt padziļinātu novērtējumu par nelabvēlīgo ietekmi, kas rodas vai var rasties vērtību ķēdēs netiešo darījumu partneru līmenī. Sākotnējās uzticamības pārbaudes pienākumi tagad attiecas tikai uz tiešajiem darījumu partneriem, un pilnīga uzticamības pārbaude attiecībā uz vērtību ķēdi būs nepieciešama tikai gadījumos, kad uzņēmuma rīcībā ir ticama informācija, kas liecina, ka ir radusies vai var rasties nelabvēlīga ietekme. Piegādātāji, kuros strādā mazāk nekā 500 darbinieku, ir izslēgti no šīs prasības.
- Tiek atcelts pienākums pārtraukt darījumu attiecības, ja ir konstatēta nelabvēlīga ietekme un to nav iespējams novērst.
- Atbilstības uzraudzība tagad jāveic reizi piecos gados, nevis reizi gadā.
- Ir jāpieņem neto nulles pārejas plāni, bet tie vairs nav jāsteno. Tā vietā plānā jāiekļauj tikai *"īstenošanas darbības"*.
- Ir atcelta ES līmeņa civiltiesiskā atbildība un svītroti daži atvieglojumi attiecībā uz tiesu iestāžu pieejamību, piemēram, NVO un arodbiedrībām.

Sankcijas par neatbilstību vairs nav saistītas ar uzņēmuma neto apgrozījumu pasaulē.

Lai gan paziņotās izmaiņas bija ļoti gaidītas, ir jāatceras, ka šie tiesību aktu priekšlikumi vēl ir jāpieņem (un tos var grozīt) Eiropas Parlamentam un Eiropadomei. Priekšlikums ir izraisījis plašas politiskas debates dalībvalstu vidū, tāpēc, pirms tiks panākta vienprātība, iespējams, tiks veikti vēl citi grozījumi. Uzņēmumiem vajadzēs būt informētiem par priekšlikuma pieņemšanas gala iznākumu un izvērtēt, kā izmaiņas varētu ietekmēt uzņēmuma darbību.

